

Midt-Telemark
kommune

Overordnet beredskapsplan for Midt-Telemark kommune – Styringsdel

Vedtatt av kommunestyret 07.09.2026

Versjonshistorikk

Versjonsnummer	Dato	Vedtatt av/Godkjent av
1.0	07.09.2026	Kommunestyret

Innhold

Versjonshistorikk	1
Planstatus	4
1 Innleiing	5
1.1 Bakgrunn og krav til beredskapsplanlegging	5
1.2 Formål	6
1.3 Planens virkeområde	7
1.4 Planens struktur	7
1.5 Fullmakter ved krise	7
1.6 Sikkerhetsklarering	7
1.7 Økonomi	8
2 Grunnleggende prinsipper for beredskap og krisehåndtering	8
3 Strategiske mål for beredskapsarbeidet i Midt-Telemark kommune	8
4 Beredskapsorganisasjonen	9
4.1. Hvordan er strategisk nivå – kriseledelse organisert	9
4.2. Hvordan er operasjonelt nivå organisert (beredskapsstabene)	11
4.3. Hvordan er taktisk nivå organisert (der hendelsen skjer)	12
4.4 Beredskap i enheter og sektorer (taktisk og operativt nivå)	13
4.5 Eksempler på håndtering av beredskapshendelser på tre nivåer	15
4.6 Eksterne ressurser og samvirkeaktører	16
4.7 Administrativ beredskapsgruppe	17
4.8 Evakuerte- og pårørendesenter (EPS)	17
4.9 Psykososialt kriseteam	17
4.10 Evakueringssteam	18
4.11 Kommunikasjonsteam	18
4.12 Teknisk vakt (byggdrift, vei, vann og avløp)	18
4.13 Kommunalt oppgavefelleskap for klima- og miljøberedskap i Telemark	18
4.14 Legevakt – roller og ansvar	19
4.15 Smittevernteam	19
6 Beredskapsråd	19

6 Kommunens ansvar for krisekommunikasjon	20
6.1 Mål.....	20
6.2 Hovedprinsipper	20
6.3 Roller i krisekommunikasjon	20
6.4 Rutiner for krisekommunikasjon	21
6.5 Befolkningsvarsling.....	21
6.6 Informasjonspunkter – ved langvarig strømutfall og manglende dekning	22
6.7 Sentralbord og servicetorg – veiledning og informasjon	22
7 Kommunens ansvar for helse- og sosial beredskap.....	23
7.1 Kommunens ansvar ved radioaktive hendelser (atomberedskap)	23
7.2 CBRNE-beredskap.....	24
7.3 Smittevern og beredskap	25
7.4 Pandemiberedskap.....	28
7.5 Miljørettet helsevern.....	30
7.6 Beredskap for sosiale tjenester	31
7.7 Helsefellesskapet – samarbeid om helhetlige tjenester og beredskap.....	32
8 Kommunens veileder for beredskapsarbeid i enheter og avdelinger	33
9 Kommunens arbeid med øvelser.....	33
10 Kommunens arbeid med evaluering.....	33
11 Kommunens arbeid med opplæring	33
11.1 Kompetansebehov for nøkkelroller i beredskapsorganisasjonen	34
11.2 Kompetansehevende tiltak for beredskap	35
12 Samfunnskritiske funksjoner.....	37
13 Viktige aktører for kommunes beredskapsarbeid	39

Planstatus

Revisjon og oppfølging

Kommunedirektøren skal gjøre planen kjent for kommunestyret i hver valgperiode. Kommunen reviderer planen ved behov, og minst én gang per år innen 31. januar. Alle sektor- og enhetsledere har ansvar for å sette seg inn i planen og oppdatere egne beredskapsplaner i tråd med denne overordnede planen.

Intern og ekstern forankring

For å styrke intern forankring og sikre god dialog med eksterne aktører, skal kommunen arrangere ett årlig møte i Beredskapsrådet.

Tilgjengelighet

Styringsdelen skal være tilgjengelig på kommunens nettsider, i Compilo, i kommunens beredskapssystem RAYVN og i utskrift på kommunehuset.

1 Innleiing

Kommunen skal begrense skade og beskytte mennesker, miljø, samfunnets stabilitet, verdier og omdømme. I noen tilfeller har kommunen selv ansvaret for håndteringen, for eksempel ved smitteutbrudd. Eksempler på oppgaver kommunen må ha beredskap for:

- Brannvesen til redning og slukking
- Evakuerte- og pårørendesenter (EPS)
- Psykososialt kriseteam
- Innkvartering av skadde og mannskap
- Evakuering av personer
- Flomvern og annen skadebegrensning som miljørettet helsevern
- Opprydding og miljøtiltak
- Smittevern og vaksinerings
- Informasjon og råd til innbyggere
- Varsling av befolkningen
- Forpleining og forsyningsstøtte
- Trygt drikkevann
- Regulerings- og rasjonerings tiltak
- Vern av kulturverdier
- Tolketjenester
- Håndtering av masseinnvandrings

1.1 Bakgrunn og krav til beredskapsplanlegging

Midt-Telemark kommune har et lovpålagt ansvar for å utvikle trygge og robuste lokalsamfunn, jf. sivilbeskyttelsesloven § 14 om kommunal beredskapsplikt. Kommunen skal ivareta innbyggernes sikkerhet innenfor sitt geografiske område. Dette krever systematisk og helhetlig arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, både på tvers av egne sektorer, lokal næringsliv, frivillige organisasjoner og i samarbeid med regionale og nasjonale aktører.

Kommunens plikter er også fastsatt i helseberedskapsloven med forskrift. Loven skal verne liv og helse og sikre at innbyggerne får nødvendig helsehjelp, helse- og omsorgstjenester og sosiale tjenester under krig, kriser og katastrofer. Etter § 2-2 skal kommunen utarbeide beredskapsplaner for tjenestene de har ansvar for. Loven gjelder for offentlige helse-, omsorgs- og sosialtjenester, og for kommunens ansvar etter folkehelseloven kapittel 2 og 3. Den samler og tydeliggjør beredskapspliktene som følger av flere lover, blant annet:

- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Sosialtjenesteloven
- Folkehelseloven
- Smittevernloven
- Strålevernloven
- Matloven

I tillegg til loven finnes en forskrift om krav til beredskapsplanlegging og beredskapsarbeid. Forskriften pålegger kommunene og andre relevante aktører å utarbeide beredskapsplaner for sine tjenester, inkludert institusjoner og tjenesteområder. Planene skal bygge på risiko- og sårbarhetsanalyser og være oppdaterte og operative.

Den nasjonale helseberedskapsplanen fungerer som et overordnet rammeverk for helse- og omsorgssektorens arbeid med krisehåndtering. Planen ble revidert i mai 2025, men inkluderer fortsatt ikke sosialberedskap som en egen del. Kommunene skal bruke planen som utgangspunkt for egne beredskapsplaner.

Kommunen gjennomfører en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) i tråd med forskrift om kommunal beredskapsplikt §§ 2 og 3. Analysen identifiserer uønskede hendelser som kan ramme kommunen, vurderer sannsynlighet, konsekvenser og sårbarheter, og danner grunnlaget for forebyggende arbeid, beredskapsplanlegging og prioritering av tiltak. Det skal i tillegg gjennomføres ROS-analyser på sektor- og enhetsnivå. Resultatene legges til grunn for denne beredskapsplanen og øvrig arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Den helhetlige ROS-analysen revidert i 2026 viser at kommunen er særlig sårbar for hendelser som varer over tid, rammer flere kritiske samfunnsfunksjoner samtidig og svekker evnen til å opprettholde drift, samordning og informasjon til befolkningen. Særlig gjelder dette hendelser som påvirker strømforsyning, elektronisk kommunikasjon, digitale løsninger, helse- og omsorgstjenester, vannforsyning, framkommelighet og kommunens kriseledelse.

ROS-analysen viser at kommunen har særlig høy risiko knyttet til:

- rasjonering av elektrisk kraft, langvarig strømbrudd og bortfall av ekom
- pandemi i befolkningen
- flom og andre naturhendelser som ekstremvær og skred
- cyberangrep og svikt i digitale systemer
- svikt i forsyningen av legemidler
- sikkerhetspolitiske kriser og krig

Hendelsene kan opptre enkeltvis eller i kombinasjon. Flere av scenarioene kan forsterke hverandre, for eksempel ved at ekstremvær fører til strømbrudd, bortfall av ekom, stengte veier og redusert tilgang til helse- og omsorgstjenester. Tilsvarende kan sikkerhetspolitiske kriser eller pandemier føre til svikt i forsyningskjeder, herunder tilgang til legemidler og andre kritiske innsatsfaktorer.

Listen er ikke uttømmende. Kommunen må også være forberedt på andre uønskede hendelser, herunder storbrann, skogbrann, atomulykke, alvorlige voldshendelser, terrorhandlinger, større transportulykker og mottak av allierte forsterkninger. Kommunens beredskap bygger derfor på et helhetlig risikobilde og skal bidra til å opprettholde samfunnskritiske funksjoner, beskytte liv og helse, sikre nødvendig informasjon til befolkningen og understøtte samvirke med andre aktører ved alle typer kriser.

1.2 Formål

Den overordnede beredskapsplanen skal sikre at kommunen kan håndtere større ulykker, kriser og katastrofer på en koordinert og effektiv måte. Planen oppfyller kravene i sivilbeskyttelsesloven § 15 om plikt til å utarbeide en beredskapsplan, og er utformet i tråd med forskrift om kommunal beredskapsplikt § 4.

Planen skal:

- vise hvordan beredskapsarbeidet i Midt-Telemark kommune er organisert, samordnet og dokumentert, og minimum inneholde plan for kriseledelse, varslingsliste, ressuroversikt, evakueringsplan, plan for krisekommunikasjon og en samordnet oversikt over andre beredskaps- og kriseplaner

- beskrive prinsipper, prioriteringer og metoder for hvordan beredskapsledelsen skal arbeide, jf. DSBs veileder i kommunal beredskapsplikt
- være et praktisk verktøy og en håndbok som gjør at kommunen kan reagere raskt og målrettet når noe skjer
- legge grunnlaget for sektor- og enhetsplaner

1.3 Planens virkeområde

Planen gjelder for hele kommunen – politisk ledelse, administrativ ledelse og alle kommunale enheter. Planen skal brukes i situasjoner som krever mer ressurser og bedre koordinering enn det som kan løses i ordinær drift. Planen bidrar også til å oppfylle kravene til kommunal beredskapsplikt i sivilbeskyttelsesloven §§ 14–15 og forskrift om kommunal beredskapsplikt §§ 4–6.

1.4 Planens struktur

Beredskapsplanen er delt i to deler:

- Styringsdel (dette dokumentet) – gir oversikt over ansvarsforhold, prinsipper og prioriteringer.
- Gjennomføringsdel (unntatt offentlig innsyn) – inneholder den praktiske delen av beredskapsplanverket med varslingslister, rolle- og tiltakskort. Planen beskriver hvordan beredskapsledelser skal håndteres i praksis.

I tillegg har kommunen egne planer som er tett knyttet til denne planen, blant annet:

- Fagplan for smittevernberedskap
- Handlings- og oppfølgingsplan for beredskapsarbeidet i Midt-Telemark kommune

Det finnes også en rekke innsatsplaner (for eksempel internkontrollrutiner) for ulike enheter, som interkommunalt brannvesen, kommunalteknikk (vei og VA), renhold og byggdrift. Disse planene håndterer oppgaver innenfor den enkelte enhets ansvarsområde og omtales ikke nærmere her.

Kommunen skal ha en intern veileder for utarbeiding av beredskaps- og kontinuitetsplaner, som kan brukes av enheter og avdelinger. Det finnes også et evaluerings- og oppfølgingsskjema som kan benyttes under eller etter krisehåndtering.

1.5 Fullmakter ved krise

Kommunestyret fastsetter med denne planen hvordan beredskapsorganisasjonen i Midt-Telemark kommune skal være sammensatt. Ved større hendelser kan kriseledelsen mobiliseres.

Kommunestyret gir med denne planen fullmakt til ordfører og kommunedirektør til å sette i verk nødvendige tiltak for å håndtere uønskede hendelser eller for å hindre eller begrense skade. Dette kan inkludere mobilisering og ressursbruk på tvers av kommunen, og omfatte blant annet pålagt overtid, midlertidige budsjettoverskridelser og anskaffelser, omdisponering av personell og lokaler.

Kommunestyret har gitt formannskapet ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap. Formannskapet skal få informasjon om situasjonen og bruken av beredskapsfullmakten så snart det er forsvarlig. Når situasjonen er under kontroll, skal arbeidet føres tilbake til normal drift så raskt som mulig.

Kommunedirektøren i kriseledelsen avgjør når dette kan gjøres.

1.6 Sikkerhetsklarering

Ordfører, kommunedirektør og beredskapskoordinator skal være sikkerhetsklarert i samsvar med sikkerhetsloven §§ 8-1 og 8-2. Dette sikrer forsvarlig håndtering av gradert informasjon og hindrer at opplysninger som kan skade nasjonal sikkerhet kommer på avveie.

1.7 Økonomi

Hver sektor har det økonomiske ansvaret for å håndtere hendelser innenfor sitt område. Dersom det krever større omdisponeringer innenfor en sektor, avgjør kriseledelsen ved kommunedirektøren om saken skal løftes til politisk behandling i kommunestyret.

2 Grunnleggende prinsipper for beredskap og krisehåndtering

Midt-Telemark kommune skal forebygge, håndtere og begrense konsekvensene av uønskede hendelser i tråd med sivilbeskyttelsesloven §§ 14–15 og forskrift om kommunal beredskapsplikt. Kommunen følger de fire beredskapsprinsippene og bruker en proaktiv metode i kriseledelsen:

- **Ansvarsprinsippet:** Den som har ansvar i normalsituasjon, har også ansvar i krise.
- **Likhetsprinsippet:** Kriseorganisasjonen skal ligne på normalorganisasjonen – de som kan faget til vanlig, håndterer det også i krise.
- **Nærhetsprinsippet:** Kriser skal løses på lavest mulig nivå og lokalt så langt ressursene rekker.
- **Samvirkeprinsippet:** Kommunen skal samarbeide med politi, helse, brann, nabokommuner og andre aktører for å sikre felles innsats og god informasjonsflytt.
- **Kriseledelsen skal være proaktiv:** heller mobilisere for tidlig enn for sent, sikre tilstrekkelige ressurser, og være først ute med korrekt informasjon. Dette bygger tillit og gjør at kommunen raskere kommer tilbake til normal drift.

3 Strategiske mål for beredskapsarbeidet i Midt-Telemark kommune

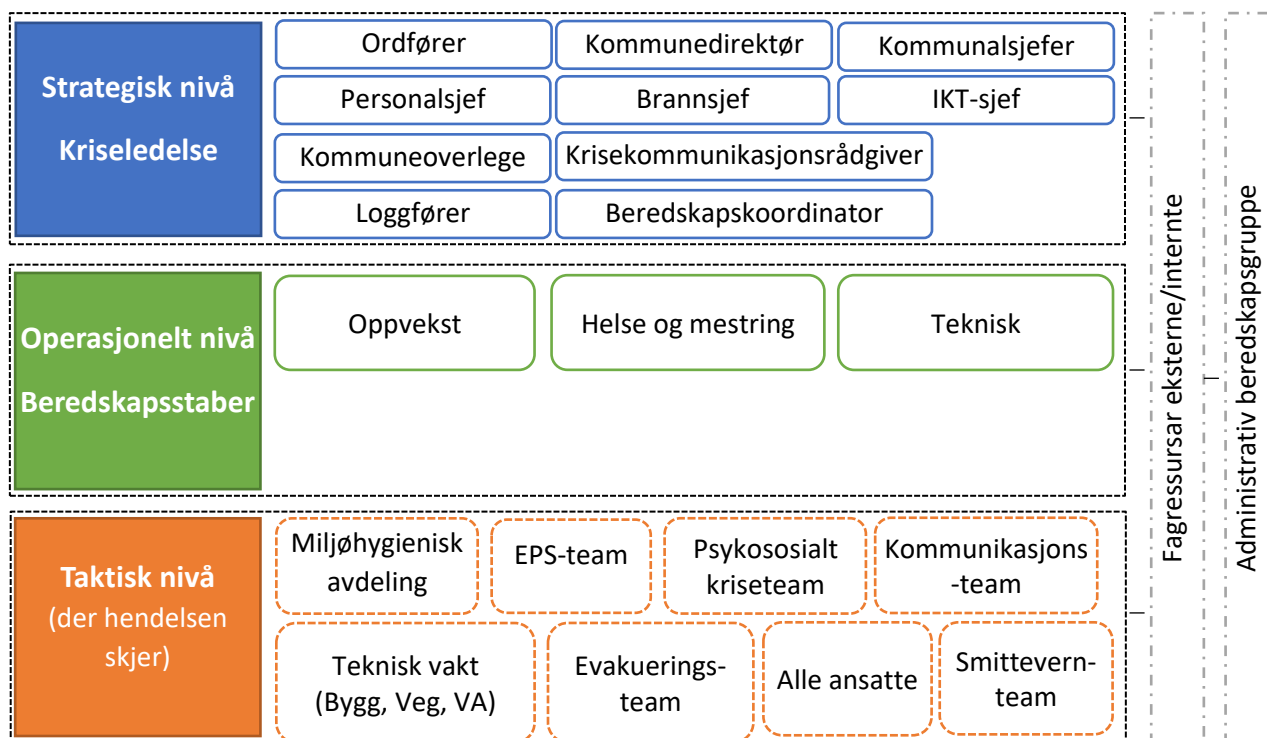
1. Kommunen skal ha et helhetlig beredskapssystem som integrerer samfunnssikkerhet i all virksomhet og sikrer liv, helse og sentrale samfunnsverdier.
2. Kommunen skal bruke moderne og hensiktsmessige verktøy for effektiv krisehåndtering og samordning.
3. Alle enheter skal ha oppdaterte og operative beredskaps- og kontinuitetsplaner som er godt forankret i organisasjonen.
4. Kommunens beredskapspersonell skal ha riktig og oppdatert kompetanse til å håndtere kriser og uønskede hendelser.
5. Innbyggerne skal ha kunnskap og evne til å ta ansvar for egenberedskap.
6. Kommunen skal etablere og vedlikeholde gode relasjoner og samarbeid med relevante aktører, lokalt, regionalt og nasjonalt.

4 Beredskapsorganisasjonen

Beredskapsorganisasjonen i Midt-Telemark kommune er funksjonsbasert, ikke personavhengig. Det betyr at hver funksjon alltid skal være bemannet og tilgjengelig. Hver funksjon i kriseledelsen skal ha minst to personer for kontinuitet. Kommunedirektøren har ansvar for bemanning. Alle som har en rolle i beredskapsorganisasjonen, skal få nødvendig opplæring i tråd med planen for opplæring og kompetanseutvikling, og har selv ansvar for å tilegne seg kunnskap og ferdigheter som hører til funksjonen.

Kommunens beredskapsorganisasjon følger redningstjenestens tredeling:

- **Strategisk nivå:** Kriseledelsen, med ordfører som politisk leder og kommunedirektør som administrativ leder. Dette nivået har ansvar for å sikre liv og helse, opprettholde drift og ivareta kommunens omdømme.
- **Operasjonelt nivå:** Sektoren eller enheten/-e som er berørt av hendelsen. Her ligger koordinerende funksjoner og støtte til kriseledelsen.
- **Taktisk nivå:** Den utøvende delen som håndterer selve hendelsen, for eksempel teknisk drift, helsepersonell eller andre innsatsressurser, inkludert eksterne aktører.

Figur 1: Denne figuren viser hvordan kommunens beredskapsarbeid er organisert i tre nivåer.

4.1. Hvordan er strategisk nivå – kriseledelse organisert

Kriseledelsen skal sikre overordnet styring og helhetstenkning, følge opp at operativt og taktisk nivå håndterer situasjonen i tråd med planverk og krav, representere kommunen utad (ordfører) og støtte med ressurser til kommunikasjon. Kriseledelsen ivaretar kommunens overordnede interesser, inkludert omdømme, og bidrar til felles situasjonsforståelse ved blant annet å rapportere til Statsforvalteren og andre aktører.

Alle medlemmer i kriseledelsen kan mobilisere. Innkalling skjer primært via RAYVN, sekundært via mobiltelefon, eller fysisk ved utsendt person til privat adresse. Kriseledelsen har fast oppmøtested som er angitt i den operative delen av beredskapsplanen. Media og andre henvises til andre lokaler.

Tabell 1: Oppgaver og ansvar i kriseledelsen

Funksjon	Ansvar
Kommunedirektør	Leder kriseledelsen, beslutter hvilke funksjoner som skal aktiveres, sikrer at planen følges, og har ansvar for informasjon.
Ordfører	Kommunens talsperson utad ved aktivert kriseledelse (kun ordføreren, eller den med fullmakt, uttaler seg til media), politisk ansvarlig og rapporterer til formannskapet. Ved fravær av ordfører/varaordfører kalles utvalgsledere inn i følgende rekkefølge: PTN, OK, HM.
Kommunalsjef for teknisk	Bidrar med viktig informasjon (oversikt over ressurser og sikring av nødvendig infrastruktur, dialog med nettselskap og andre leverandører, opprette GIS-funksjon som støtte), iverksetter strategiske beslutninger i egen sektor (skal sørge for beredskapsstab), og har ansvar for intern informasjon i sektoren.
Kommunalsjef for oppvekst	Bidrar med viktig informasjon (ivaretagelse av barn og unges trygghet og behov), iverksetter strategiske beslutninger i egen sektor (skal sørge for beredskapsstab), og har ansvar for intern informasjon i sektoren.
Kommunalsjef for helse og mestring	Bidrar med viktig informasjon, iverksetter strategiske beslutninger i egen sektor (skal sørge for beredskapsstab), ansvar for intern informasjon, samt ansvar for psykososialt kriseteam og EPS-team.
Kommuneoverlege	Medisinsk faglig rådgivning og overordnet ansvar for samfunnsmedisinsk kompetanse, inkludert miljørettet helsevern, smittevern og helsemessig beredskap. Kan ved akutte hendelser handle på vegne av kommunestyret og iverksette strakstiltak, jf. smittevernloven § 4-1 femte ledd.
Brannsjef	Gir brann- og redningsfaglig rådgivning. Annet ansvar følger av brann- og eksplosjonsvernloven.
Personalsjef	Organiserer personellressurser, forpleining og støtte. Bidrar til HMS og sikrer stabil bemanning. Leder kommunikasjonsteamet ved behov og organiserer pressekonferanser.
IKT-sjef	Sikrer tilgang til nødvendig teknisk støtte og kritiske kommunikasjonsverktøy. Har overordnet ansvar for IKT-ressursene.
Krisekommunikasjonsrådgiver	Rådgivning til kriseledelsen i informasjons- og kommunikasjonsspørsmål. Leder

	kommunikasjonsteamet ved behov. Utarbeider og kvalitetssikrer intern og ekstern informasjon, inkludert publisering og arkivering i kommunens systemer.
Beredskapskoordinator	Sikrer oppdatert planverk og gjennomføring av beredskapsarbeid i tråd med lovkravene. Loggfører, bruker RAYVN, befolkningsvarslingssystem og Nødnett, og er kontaktpunkt for eksterne ressurser.
Loggfører	Bistår kriseledelsen med loggføring og oppdatering i RAYVN. Minst en person fra hver sektor skal ha kompetanse til å være loggfører. Loggfører kan også plasseres andre steder enn i kriseledelsen, f.eks. ved EPS eller på hendelsessted.
Fagressurser	Fagspesialister tilkalles etter behov for krisehåndtering.

4.2. Hvordan er operasjonelt nivå organisert (beredskapsstabene)

Operasjonelt nivå er sektorens koordinerende nivå mellom kriseledelsen og enhetene der hendelsen håndteres. Midt-Telemark kommune har tre beredskapsstab: Oppvekst, Helse og mestring og Teknisk.

Beredskapsstaben ledes av kommunalsjef eller den kommunalsjefen utpeker. Staben bemannes med relevante enhetsledere, rådgivere og fagressurser fra sektoren. Andre fagpersoner kan kalles inn ved behov.

Beredskapsstaben skal:

- samle og vurdere informasjon fra berørte enheter
- bidra til felles situasjonsforståelse
- koordinere ressurser og personell i sektoren
- støtte enhetsledere og andre som håndterer hendelsen
- rapportere status, behov og tiltak til kommunalsjef og kriseledelse
- følge opp beslutninger fra kriseledelsen i egen sektor

Staben overtar ikke enhetenes fag- eller linjeansvar. Enhetene håndterer hendelsen på taktisk nivå. Staben støtter, samordner og løfter saker som krever prioritering eller strategiske avklaringer.

Beredskapsstabene kan også få en rolle i hendelser utenfor eget ansvarsområde, etter beslutning fra kommunedirektør eller kommunalsjef.

En beredskapsstab kan mobiliseres når en hendelse krever mer koordinering enn ordinær linjeledelse kan håndtere. Dersom flere enheter i samme sektor er berørt, skal kommunalsjef vurdere å mobilisere beredskapsstaben.

Beredskapsstab kan mobiliseres av:

- kommunedirektør

- kommunalsjef
- andre som er gitt fullmakt

Enhetsleder eller annet beredskapsfunksjon kan be om at beredskapsstab mobiliseres.

Beredskapsstab kan mobiliseres selv om kriseledelsen ikke er aktivert. Kriseledelsen kan også være aktivert uten at beredskapsstabene er mobilisert.

Innkalling skal skje normalt via RAYVN, mobiltelefon eller andre etablerte varslingsløsninger. Kommunikasjon skjer som hovedregel via mobiltelefon og RAYVN. Teams kan brukes som reserveløsning.

Ved innkalling møter beredskapsstaben på avtalt sted i sektorens plan for sin beredskapsstab. Møter kan også gjennomføres digitalt dersom situasjonen tilsier det.

Hver sektor skal ha en kort og operativ plan for sin beredskapsstab. Planen skal beskrive:

- hvem som inngår i staben
- roller og ansvar
- sted for oppmøte
- rutine for innkalling
- rutine for førstemøte, statusmøter, loggføring og rapportering
- hvilke fagressurser som kan kalles inn ved behov
- tiltakskort tilknyttet beredskap på sektornivå (se 4.4)

Planen skal holdes oppdatert og samordnes med kommunens overordnede beredskapsplan.

4.3. Hvordan er taktisk nivå organisert (der hendelsen skjer)

Taktisk nivå er den utøvende delen av beredskapsorganisasjonen og omfatter de kommunale enhetene og avdelingene der hendelsen faktisk inntreffer, eller der konsekvensene først må håndteres. Dette kan være innenfor helse- og omsorgstjenester, oppvekst, teknisk drift, bygg og eiendom, NAV, kultur eller andre kommunale tjenesteområder.

På taktisk nivå gjennomføres den umiddelbare håndteringen av hendelsen, herunder:

- første tiltak for å ivareta liv og helse
- sikring av skadested, bygg eller berørte personer
- iverksetting av lokale rutiner og beredskapsplaner
- tidlig varsling og informasjonsdeling

Taktisk nivå omfatter både kommunale og eksterne innsatsressurser, som brann- og redningstjeneste, helsepersonell, teknisk personell og andre relevante aktører som inngår i innsatsen

Ansvar på taktisk nivå

Den enkelte enhetsleder har ansvar for at:

- enheten har oppdatert risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)
- enheten har beredskaps- og kontinuitetsplan tilpasset eget risikobilde
- ansatte kjenner sine roller og lokale rutiner ved hendelser

- nødvendige strakstiltak iverksettes ved uønskede hendelser

Ved hendelser som kan true liv og helse, skal nødetatene varsles umiddelbart. Deretter skal kommunalsjef varsles i tråd med gjeldende varslingsrutiner.

Samhandling og eskalering

Hovedprinsippet er at hendelser håndteres på lavest mulig nivå, i tråd med nærhets- og ansvarsprinsippet. Dersom hendelsen får større omfang, flere enheter berøres, det er behov for koordinering, ekstra ressurser eller støtte skal taktisk nivå varsle kommunalsjef, som vurderer behov for å mobilisere beredskapsstab på operativt nivå og/eller involvere kriseledelsen på strategisk nivå.

Taktisk nivå skal bidra til felles situasjonsforståelse gjennom løpende rapportering og informasjonsdeling.

Forholdet til øvrig planverk

Alle enheter og avdelinger skal ha beredskaps- og kontinuitetsplan basert på egen ROS-analyse, og disse planene skal være samordnet med kommunens overordnede beredskapsplan.

Krav og forventninger til hvilken beredskap enheter og sektorer skal ha for ulike typer hendelser, herunder aktuelle scenarioer, er nærmere beskrevet i kapittel 4.4.

4.4 Beredskap i enheter og sektorer (taktisk og operativt nivå)

Dette kapitlet beskriver krav og forventninger til beredskap i kommunens enheter (taktisk nivå) og sektorer (operativt nivå). Formålet er å sikre at kommunen har en helhetlig, operativ og samordnet beredskap, der hendelser håndteres på lavest mulig nivå og eskaleres ved behov.

Ansvar og organisering

Alle kommunale enheter og sektorer skal etablere og vedlikeholde egen beredskap i tråd med denne overordnede beredskapsplanen.

Beredskapen skal:

- bygge på enhetens egen risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)
- være tilpasset enhetens oppgaver, organisering og risikobilde
- være samordnet med sektorens beredskapsstab der dette er relevant

Enhetene skal vurdere om beredskapshendelser bør:

- håndteres på enhetsnivå/avdelingsnivå
- samordnes med andre enheter/avdelinger
- koordineres gjennom beredskapsstab på operativt nivå (sektor)

Hendelser skal håndteres i tråd med nærhetsprinsippet, men varsles og eskaleres ved behov for støtte, koordinering eller overordnet styring.

Minimumskrav til beredskap i alle enheter

Alle enheter skal inkludere relevante scenarioer fra egen ROS-analyse i sin beredskapsplanlegging.

I tillegg skal alle enheter ha beredskap for følgende grunnsenarioer, uavhengig av fagområde:

1. Brann i egne lokaler
2. Radioaktiv hendelse
3. Bortfall eller svikt i strømforsyning
4. Bortfall eller svikt i telefoni

5. Bortfall eller svikt i internett/IKT
6. Bortfall eller svikt i vannforsyning
7. Bortfall eller svikt i bemanning
 - minimum 40 % fravær
 - håndteres gjennom enhetens kontinuitetsplan
8. Smitteutbrudd, inkludert pandemi
9. Tilsiktede hendelser som vold og trusler
10. Evakuering av enheten:
 - kortvarig evakuering uten overnatting
 - evakuering over flere dager
 - total evakuering dersom lokalene blir helt ødelagt

Scenarioene skal være operasjonalisert gjennom relevante tiltakskort og rutiner, og være kjent for ledelse og nøkkelpersonell.

Supplerende scenarioer – vurderes ut fra enhetens risikobilde

Enheter skal i tillegg vurdere behov for beredskap knyttet til følgende hendelser, basert på egen ROS:

11. Brann i nærliggende terreng eller nabobygg
12. Ulykker ved større arrangementer, miljøutslipp eller transportulykker
13. Bortfall eller svikt i forsyning av kritiske ressurser:
 - mat
 - drivstoff
 - legemidler
 - kritisk utstyr
14. Naturhendelser som:
 - flom
 - ekstremvær (vind og/eller nedbør)
 - skred
15. Massetilstrømming av personer, som:
 - flyktninger
 - evakuerte fra andre kommuner
 - ankomst av utenlandske militære styrker

Beredskap som skal håndteres på operativt nivå

Tabellen under gir en samlet oversikt over utvalgte beredskapsoppgaver som skal håndteres på operativt nivå. Tiltakskort for handtering av dette skal inngå i sektoren sin plan for beredskapsstab.

Rutiner og tiltakskort for beredskapsstaber/operativt nivå	Ansvar		
	Helse og mestring	Oppvekst	Teknisk
Ambulante oppdrag ved innendørsopphold	X	X	X
Drift av massevaksinasjonssenter	X		
Drift av informasjonspunkter ved ekom-utfall	X		X
Drift av smittesporingssenter	X		
Drift av teststasjon	X		

Håndtering av mange flyktninger		X	X
Legionellautbrudd	X		
Mottak av pasienter ved råd om innendørsopphold	X		
Opprettelse og drift av evakuerings- og pårørendesenter (EPS)	X		
Psykososialt kriseteam	X		
Sikre tilgang til bolig, mat og klær		X	X
Sikre tilgang til reservevann og nødvann			X
Utdeling av jodtabletter ved radioaktiv hendelse	X	X	
Utdeling av personlig verneutstyr (PVU)	X		X

Samordning med øvrig planverk

Alle enheter og sektorer skal sikre at beredskapsplaner, kontinuitetsplaner, tiltakskort er samordnet med denne overordnede planen og holdes oppdatert. Plan for hvordan kommunen skal veilede enheter og avdelinger til å utarbeide og vedlikeholde ROS-analyser, beredskapsplaner, kontinuitetsplaner og gjennomføre øvelser er beskrevet i kapittel 8.

4.5 Eksempler på håndtering av beredskapshendelser på tre nivåer

Disse eksemplene viser hvordan taktisk, operasjonelt og strategisk nivå kan være involvert i håndtering av ulike typer hendelser. Dette er fiktive, illustrative hendelser.

Hovedprinsippet er at hendelser håndteres lavest mulig nivå, og at høyere nivå kobles på ved behov for støtte, koordinering eller overordnet styring.

Tabell 2. Beskrivelse av håndtering av beredskapshendelser på tre nivåer

Nivå	Beskrivelse
Strategisk nivå	Kommunens kriseledelse. Samordner helheten, prioriterer ressurser og kommunikasjon.
Operasjonelt nivå	Sektor som er berørt. Koordinerer ressurser og støtter taktisk nivå.
Taktisk nivå	Der hendelsen skjer. Førstehåndtering, strakstiltak og varsling.

Tabell 3. Eksempel 1: Voldshendelse på Bø ungdomsskule

Nivå	Ansvarlig enhet/gruppe	Beskrivelse
Strategisk nivå	Kriseledelse	Kriseledelsen etableres. Samordnet kommunikasjon. Psykososialt kriseteam ved behov.
Operasjonelt nivå	Beredskapsstab oppvekst	Beredskapsstab etableres. Følger planverk. Gi nødvendig informasjon til berørte aktører (foreldre).

Taktisk nivå (der hendelsen skjer)	Bø ungdomsskule	Varsling til 112/113. Sikring av elever. Førstehjelp. Varsling til kommunalsjef.
---	-----------------	--

Tabell 4. Eksempel 2: Sabotasje mot vannforsyningen i Midt-Telemark kommune

Nivå	Ansvarlig enhet/gruppe	Beskrivelse
Strategisk nivå	Kriseledelse	Kriseledelsen etableres. Felles kommunikasjon og situasjonsforståelse. Varsling til innbyggere. Prioritere ressurser.
Operasjonelt nivå	Beredskapsstab teknisk	Beredskapsstab etableres. Følger planverk. Koordinerer drift, innkjøp og tiltak for kritiske bygg.
Taktisk nivå (der hendelsen skjer)	VA/drift	Mobiliserer vakt/personell. Varsler kommunalsjef. Feilsøker, tar prøver og isolerer soner. Setter ut nødvann.

Tabell 5. Eksempel 3: Brann på Bø sjukeheim (natt)

Nivå	Ansvarlig enhet/gruppe	Beskrivelse
Strategisk nivå	Kriseledelse	Kriseledelsen etableres. Samordnet kommunikasjon. Prioritere ressurser. Vurdere aktivering av EPS og kriseteam.
Operasjonelt nivå	Beredskapsstab Helse og mestring	Beredskapsstab etableres. Følger planverk. Koordinerer omplassering, bemanning og medisinsk oppfølging. Kontakt med legevakt/sykehus.
Taktisk nivå (der hendelsen skjer)	Bø sjukeheim	Iverksetter lokal beredskap etter eget planverk. Varsler nødetater. Varsling til kommunalsjef. Evakuerer og registrerer beboere. Ivaretar pårørende.

4.6 Eksterne ressurser og samvirkeaktører

Statsforvalteren, politi, ambulanse, Sivilforsvaret, Heimevernet, nabokommuner og fylkeskommunen er sentrale samvirkeaktører. Eksterne ressurser kan være frivillige som Bø og Sauherad Røde Kors, Frivilligsentralene i Bø og på Gvarv, og Bø Bygdekvinnelag, samt bedrifter innen overnatting og transport som Bø Hotell, Bø Taxi og Vy Buss AS.

Eksterne ressurser og samvirkeaktører bidrar med fagkompetanse, utstyr og støttefunksjoner som utfyller kommunens egen kapasitet. De samarbeider tett med egne ressurser for å sikre effektiv håndtering og samordnet innsats. En liste over flere samvirkeaktører finner en i kapitel 13.

4.7 Administrativ beredskapsgruppe

Den administrative beredskapsgruppen er en fast arbeidsgruppe med deltakere fra alle sektorområder i kommunen. Gruppen arbeider med konkrete beredskapsutfordringer og legger til rette for øvelser og opplæring av ansatte som har roller i beredskapsorganisasjonen. Gruppen har ansvar for å sikre at arbeidet med risiko fortsetter jevnt og blir oppdatert. Det gjelder både den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen (HROS) og helse-ROS.

Gruppen ledes av beredskapskoordinator og samarbeider med interne og eksterne aktører ved behov.

Fast representasjon i gruppen skal minimum omfatte:

- 1 representant fra teknisk
- 1 representant fra helse og mestring
- 1 representant fra oppvekst
- 1 representant fra miljøhygienisk avdeling i Notodden
- 1 representant fra NMBR (Nome og Midt-Telemark brann og redning)
- 1 representant fra NAV
- Kommuneoverlege

Møtefrekvens: Gruppen skal møtes minimum to ganger per år, og oftere ved behov. Møtene skal dokumenteres, og eventuelle forslag til endringer i planverk eller rutiner skal følges opp av beredskapskoordinator.

Kobling til beredskapsstabene: Representanter fra sektorene bør også inngå i beredskapsstabene. Dette sikrer god informasjonsflyt og at beslutninger kan tas med riktig kompetanse.

4.8 Evakuerte- og pårørendesenter (EPS)

Kommunen har hovedansvaret for å opprette og drive evakueringscenter og pårørendesenter (EPS). Kommunen kan opprette EPS ved behov, og skal følge en skriftlig rutine i gjennomføringsdelen av beredskapsplanen. Rutinen skal forklare:

- Hvordan man oppretter og driver et evakueringscenter og et pårørendesenter
- Hvordan senteret skal fungere i praksis

EPS skal sikre at berørte personer og pårørende får informasjon, støtte, psykisk førstehjelp, mat, transport og andre praktiske tjenester. Senteret er et møtested der overlevende og etterlatte kan få oversikt over hendelsen, støtte hverandre og motta hjelp og samtale fra psykososialt kriseteam og andre kommunale tjenester.

Oppretting av EPS skjer etter kontakt med politiet og/eller etter ordre fra kommunens kriseledelse. Kommunen har operative tiltakskort og rutiner for oppretting og drift av EPS, blant annet med avtaler med Bø og Sauherad Røde Kors om bistand. Innkalling skjer via mobiltelefon og/eller RAYVN og lederen av EPS organiserer normalt innkallingen.

4.9 Psykososialt kriseteam

Kriseteamet er en tverrfaglig gruppe som gir tidlig oppfølging ved kriser. De sikrer at berørte personer, familier og lokalsamfunn får støtte fra det ordinære tjenesteapparatet. Teamet kan aktiveres ved både mindre traumatiske hendelser og store katastrofer, og er en viktig del av kommunens helseberedskap når EPS blir opprettet. Innkalling skjer ved behov. Lederen av kriseteamet kan selv mobilisere, men kriseledelsen kan også be om mobilisering.

4.10 Evakueringsteam

Evakuering blir alltid iverksatt av politiet, som har hovedansvaret for gjennomføringen. Kommunens evakueringsteam dannes ved behov og er ikke forhåndsdefinert (som regel ved situasjoner som omfatter evakuering av mer enn 30 personer), Evakueringsteamet kan bistå politiet med praktiske oppgaver under evakuering.

Det er kriseledelsen som avgjør om evakueringsteamet skal mobiliseres. Innkalling skjer via mobiltelefon.

Teamet har egne tiltakskort og rutiner for evakuering, og skal bidra til at kommunen raskere kan evakuere og innkvartere mange personer ved behov. Dette inngår i gjennomføringsdelen av beredskapsplanen.

4.11 Kommunikasjonsteam

Kommunikasjonsteamet bistår kriseledelsen med å håndtere informasjons- og dokumentasjonsbehov under krisehåndteringen og iverksetter planen for krisekommunikasjon. Informasjonsbehovet i en krise er som regel større enn i daglig drift. Krisekommunikasjon omfatter kommunens kommunikasjon med ansatte, innbyggere, media og andre samarbeidspartnere. Målet er å gi målgruppene rask, konkret og relevant informasjon.

Kommunikasjonsteamet skal minimum bestå av tre funksjoner: krisekommunikasjonsrådgiver, kommunikasjonsmedhjelper og servicetorg/sentralbord. Krisekommunikasjonsrådgiver og loggfører i kriseledelsen samarbeider tett med resten av teamet. Innkalling skjer via mobiltelefon og/eller RAYVN, og kriseledelsen organiserer normalt innkallingen. Tiltakskort og rutiner for krisekommunikasjon inngår i gjennomføringsdelen av beredskapsplanen.

4.12 Teknisk vakt (byggdrift, vei, vann og avløp)

Teknisk vakt har døgnbemannet vakttelefon og tilgang til alle kommunale bygg. Ved langvarig strømbryt har de løsninger for reservestrom i begrenset grad. Enhet for eiendom og enhet for VA og vei har egne rutiner for mobilisering og innkalling, men kan også støtte kriseledelsen med personell og materiell etter anmodning via kommunalsjef til enhetsleder.

4.13 Kommunalt oppgavefellesskap for klima- og miljøberedskap i Telemark

Midt-Telemark kommune deltar i et samarbeid mellom 18 kommuner i Telemark for å utnytte ressurser best mulig og ha en felles regional løsning for beredskap mot:

- akutt forurensning
- skogbrann
- flom
- andre klima- og miljøhendelser

Beredskapen er delt i fire områder og ledes av Grenland Brann og Redning (GBR):

- Skogbrannberedskap – felles skogbranntropper med ca. 100 mannskaper fordelt på fire tropper i Telemark.
- IUA Telemark – interkommunalt utvalg mot akutt forurensning, med utstyr for olje, kjemikalier og CBRNE.
- Droneberedskap – felles bruk av droner og undervannsdrone, med piloter stasjonert i Porsgrunn, Notodden og Skien.
- Flomberedskap – felles utstyr og mannskaper, med flomcontainere i Skien, Ulefoss og Notodden.

Alle ressurser utkalles av 110 Sør-Øst ved behov.

4.14 Legevakt – roller og ansvar

Det er en felles legevakt for kommunene Notodden, Hjartdal og Midt-Telemark. Notodden kommune er vertskommune for Notodden interkommunale legevakt i Tinnegrendvegen 5 på Notodden, og har beredskapsplan for legevakten. Det arbeides nå med å utarbeide en ny beredskapsplan, og informasjonen vil bli oppdatert.

Legevakten er tilgjengelig når legekontorene i Bø og på Gvarv er stengt – det vil si på kveldstid og natt mellom kl. 15.30 og 08.00, samt i helger og på helligdager.

4.15 Smittevernteam

Smittevernteamet er en kommunal beredskapsressurs på taktisk nivå, organisert under helse- og mestring, og kan benyttes tverrsektorielt ved smittehendelser og andre helseberedskapssituasjoner.

Teamet kan aktiveres av kommunalsjef helse og mestring eller kommuneoverlegen, og kan støtte både enheter, beredskapsstab og kriseledelse ved behov.

Smittevernteamet inngår i kommunens samlede beredskapsorganisasjon, men detaljerte faglige oppgaver og operative rutiner er beskrevet i kapittel 7 og i eget smittevernplanverk.

6 Beredskapsråd

Beredskapsrådet er kommunens samarbeidsforum for beredskapsspørsmål. Her møtes kommunens operative ledelse og eksterne samarbeidspartnere for å dele informasjon, diskutere lokale utfordringer og planlegge felles tiltak. Rådet skal:

- skape et nettverk og en møteplass for samarbeid
- gi innspill til planarbeid og ROS-analyser
- planlegge og delta i øvelser når det er aktuelt

Rådet møtes minst én gang i året. Kommunen har ansvar for å legge fram planer, forankre arbeidet i rådet og sørge for godt samarbeid.

Sammensetningen av rådet kan variere etter tema, men vanlige deltakere er:

- Ordfører (leder) og varaordfører
- Kommunedirektør
- Kommunalsjefer for teknisk, oppvekst og helse og mestring
- Beredskapskoordinator
- Krisekommunikasjonsrådgiver
- Kommuneoverlege
- Brannsjef
- NAV
- Politiet, deriblant politistasjonssjef i Midt- og Vest-Telemark, politikontakt i Midt- og Vest-Telemark
- Heimevernet
- Sivilforsvaret
- Statsforvalteren
- Bø og Sauherad Røde Kors
- Bø Bygdekvinnelag
- Mattilsynet

- Midt-Telemark Energi
- Midt-Telemark Breiband
- Nome og Midt-Telemark landbrukskontor
- Universitetet i Sør-Øst-Norge (USN) Campus Bø
- Studentsamskipnaden i Sør-Øst-Norge (SSN) Campus Bø
- Lokale aktører som Sentrumsringen, Bø Sommarland, FirstCamp, Norsjø Ferieland, Bø Hotell, Bø Blad, og Visit Bø

Kommunedirektøren kan invitere andre fagpersoner og aktører ved behov.

6 Kommunens ansvar for krisekommunikasjon

Når det oppstår en krise, er det avgjørende at innbyggere og andre berørte raskt får tydelig og pålitelig informasjon. God kommunikasjon skaper trygghet, gir oversikt over situasjonen og viser hva kommunen gjør, samt hva innbyggerne selv må forholde seg til. Ved å sikre en samordnet og forståelig informasjonsflyt bygger kommunen tillit, bidrar til felles situasjonsforståelse og legger til rette for effektiv kommunikasjon både internt og eksternt.

6.1 Mål

Målet med krisekommunikasjon i Midt-Telemark kommune er å:

- beskytte liv og helse
- sikre at viktige kommunale samfunnsfunksjoner opprettholdes
- gi innbyggere, ansatte og samarbeidspartnere rask, tydelig og korrekt informasjon
- støtte kriseledelsen i situasjonsforståelse og beslutninger
- bidra til trygghet, oversikt og tillit
- ivareta og beskytte kommunens omdømme

Kommunen skal kommunisere åpent, ansvarlig og med omtanke – både internt og eksternt – og gi veiledning som reduserer usikkerhet og uro. Når kriseledelsen er aktivert, har kommunedirektøren det overordnede ansvaret for krisekommunikasjonen. I Midt-Telemark kommune er det et tydelig prinsipp at kommunikasjon er et lederansvar, og det forventes at ledere også i krisesituasjoner informerer og kommuniserer aktivt med egne ansatte.

6.2 Hovedprinsipper

Kommunikasjon i en krisesituasjon skal, så langt det lar seg gjøre, håndteres der hendelsen oppstår og innenfor de rutinene som gjelder i ordinær drift. Når kommunens kriseledelse aktiveres, overtar den det overordnede ansvaret for all krisekommunikasjon. Det er kun ordføreren – eller en person som ordføreren gir fullmakt – som kan uttale seg til media på vegne av kommunen.

Krisekommunikasjonen skal følge de grunnleggende prinsippene for beredskap og krisehåndtering. (se kapittel 2).

6.3 Roller i krisekommunikasjon

Ordføreren

Ordføreren representerer kommunen utad og samarbeider tett med kommunedirektøren og krisekommunikasjonsrådgiveren. Ordføreren har ansvar for å sende ut pressemeldinger og holde pressekonferanser.

Kommunedirektøren

Kommunedirektøren har det overordnede ansvaret for krisekommunikasjonen. Hun eller han leder arbeidet og setter i gang kommunikasjonsteamet når det trengs.

Krisekommunikasjonsrådgiveren

Rådgiveren leder kommunikasjonsteamet og sørger for at budskapet er tydelig og samordnet. Hun eller han skriver tekster, publiserer informasjon og sørger for at alt blir arkivert.

Kommunikasjonsteamet

Kommunikasjonsteamet sørger for rask og tydelig informasjon både internt og eksternt under en krise. Målet er å nå ut til alle målgrupper på en enkel og effektiv måte.

Teamet består av:

- Krisekommunikasjonsrådgiver
- Servicetorget (inkludert sentralbordet)
- Kommunikasjonsmedarbeider

6.4 Rutiner for krisekommunikasjon

Kommunen skal ha tydelige og oppdaterte rutiner for hvordan krisekommunikasjon mobiliseres, gjennomføres og opprettholdes gjennom hele hendelsen. Målet er å sikre rask, korrekt og samordnet informasjon til innbyggere, ansatte, medier og samarbeidspartnere.

Kommunen skal ha tiltakskort og rutiner om:

- Første melding til media
- Pressemelding
- Pressekonferanse
- Befolkningsvarsling – informasjon til innbyggere
- Intern informasjon til ansatte
- Informasjon til samarbeidspartnere, nabokommuner og andre interessenter
- Varsling om alvorlig hendelse - Informasjon til samarbeidspartnere
- Rutine for aktivering av kommunikasjonsteamet
- Rutine og mal for loggføring av hendelser til servicetorget/sentralbordet

6.5 Befolkningsvarsling

Ved alvorlige hendelser som truer liv og helse, er det politiet eller Sivilforsvaret som iverksetter befolkningsvarsling. Dette kan skje gjennom, NRK P1 (beredskapskanalen) eller nødvarsel til mobiltelefon. Kommunen kan også selv varsle befolkningen gjennom sine kanaler.

Gode varslingsrutiner er avgjørende for å forebygge og begrense skade. Kommunen skal ha tiltakskort, rutiner og systemer som gjør det mulig å varsle innbyggerne i tillegg til meldinger fra politiet eller Sivilforsvaret – for eksempel gjennom media.

Viktige kanaler for kommunen er:

- Kommunens Facebook-side
- Kommunens nettside
- SMS-varsling

Disse kanalene forutsetter fungerende teknikk og tilgang til internett. Dersom dette ikke er tilgjengelig, kan varsling skje via:

- Brev i postkasser
- Informasjonsmøter
- Plakatoppslag
- Meldinger via skoler og elever
- Oppsøking av husstander

SMS-varsling via Varsling 24 gir Midt-Telemark kommune mulighet til å varsle hele eller deler av befolkningen, samt bedrifter og ansatte i kommunen. Dette kan brukes ved uønskede hendelser, som for eksempel evakuering. Varsling kan skje via SMS til mobiltelefon eller talemelding til fasttelefon.

Privatpersoner som ønsker å motta varslinger for en annen adresse enn den som er registrert i offentlige registre, kan registrere tilleggsadresser på www.varslemeg.no. Tjenesten gjør det mulig å få varsler knyttet til for eksempel fritidsbolig, familiemedlemmers bolig eller andre relevante steder. Brukeren logger inn med elektronisk ID og legger inn ønsket adresse.

6.6 Informasjonspunkter – ved langvarig strømutfall og manglende dekning

Dette punktet er under arbeid og vil bli oppdatert så snart plan for etablering av informasjonspunkter er på plass.

Dersom kommunen blir rammet av en hendelse som påvirker all elektronisk kommunikasjon over lengre tid, vil ikke innbyggerne kunne få viktig informasjon via nettside, sosiale medier eller mobilvarsling. I en slik situasjon vil mange innbyggerne heller ikke kunne kontakte nødetatene via mobiltelefon. Nyere smart-telefoner kan ha en funksjon som gjør det mulig å sende nødmeldinger (SOS) via satellitt. Meldingen blir sendt videre til nødetatene, selv om mobilnettet er nede. Det anbefales å prøve denne funksjonen først, før man eventuelt oppsøker kommunens informasjonspunkt for å få kontakt med nødetatene.

Ved lengre utfall av strøm og/eller telefon- og mobildekning skal kommunen opprette fysiske informasjonspunkter. Disse skal fungere som kontaktpunkt for innbyggere som trenger å kontakte ambulanse, politi brann eller har behov for informasjon.

Informasjonspunktene vil bli opprettet ved Bø sjukeheim og Sauherad Bygdeheim.

6.7 Sentralbord og servicetorg – veiledning og informasjon

Sentralbordet og servicetorget har vanlig bemanning også når kriseledelsen er mobilisert, men bemanningen kan utvides og forsterkes ved behov. Ved behov kan det også opprettes egen telefonlinje.

Oppgavene omfatter:

- Svare på spørsmål fra publikum og pårørende basert på informasjon fra kriseledelsen
- Videreformidle beskjeder til presse, for eksempel om pressekonferanser og oppholdsrom.
- Vise pårørende til riktig person eller til riktig informasjon
- Vise publikum til riktig sted der de kan vente på informasjon
- Rute publikum og pårørende videre til evakueringssteder og/eller pårørendesenter dersom disse er opprettet

7 Kommunens ansvar for helse- og sosial beredskap

Midt-Telemark kommune har et lovpålagt ansvar for å sikre nødvendige helse- og sosiale tjenester ved kriser, katastrofer og andre uønskede hendelser. Helse- og sosialberedskap er en integrert del av kommunens samlede beredskapsarbeid og skal bidra til å beskytte liv og helse, ivareta sårbare grupper og sikre kontinuitet i kritiske tjenester.

Helse- og sosialberedskapen er organisert etter samme tredeling som kommunens øvrige beredskapsarbeid, med kriseledelse på strategisk nivå, beredskapsstab på operativt nivå og tjenester og enheter på taktisk nivå. Kommuneoverlegen har en sentral rolle som medisinsk faglig rådgiver på alle nivåer og har særskilte fullmakter etter smittevernlovgivningen.

Detaljerte faglige rutiner, operative tiltak og gjennomføring av helsetiltak ved smitte, pandemi, radioaktive hendelser eller andre alvorlige hendelser er beskrevet i egne fagplaner og i gjennomføringsdelen av beredskapsplanen

7.1 Kommunens ansvar ved radioaktive hendelser (atomberedskap)

Kommunen har ansvar for å utarbeide beredskapsplaner for miljørettet helsevern, som blant annet omfatter radioaktiv påvirkning. Dette følger av helseberedskapsloven og folkehelseloven kapittel 3.

Atomberedskap handler om å beskytte befolkningen og miljøet mot konsekvensene av atomulykker og tilsiktede hendelser som kan føre til radioaktiv forurensning. I Norge er atomberedskapen organisert rundt Kriseutvalget for atomberedskap (KU), som har myndighet til å iverksette tiltak. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) er nasjonalt og internasjonalt varslingspunkt ved slike hendelser.

Atomberedskapen er forankret i strålevernloven § 16 og en kongelig resolusjon fra 2013, som gir KU fullmakter og definerer organiseringen av beredskapsarbeidet.

Ved en radioaktiv hendelse skal kommunen:

- opprettholde egne tjenester
- bistå nasjonale myndigheter med tiltak og evakuering
- informere befolkningen med lokalt tilpasset og bekreftet informasjon

Dimensjonerende scenarier

Atomberedskapen bygger på seks hovedscenarier, samt et syvende scenario knyttet til bruk av atomvåpen:

1. Stort luftbåret utslipp fra utlandet
2. Stort luftbåret utslipp fra virksomhet i Norge
3. Lokal hendelse uten stedlig tilknytning
4. Lokal hendelse som utvikler seg over tid
5. Stort utslipp til marint miljø eller rykter om forurensning
6. Alvorlige hendelser i utlandet uten direkte konsekvenser for Norge
7. Bruk av atomvåpen på eller nær norsk territorium (varslet scenario)

Mulige konsekvenser av en radioaktiv hendelse

Helsemessige: Akutte stråleskader, senskader som kreft, psykiske reaksjoner. Barn, gravide og ammende er særlig sårbare.

Samfunnsmessige: Uro, evakuering, mulig permanent flytting.

Miljømessige: Forurensning av boligområder og natur, behov for opprydding.

Økonomiske: Tap av eiendom, matforurensning, redusert turisme og eksport.

Kommunens oppgaver i akutt fase:

Tiltak	Ansvarlige nasjonale aktører	Kommunes oppgaver
Sikre forurensede områder	Politiet, Sivilforsvaret, Forsvaret	Støtte med avsperring, utstyr og informasjon
Evakuering	Politiet beslutter, bistand fra flere	Innkvartering, transport, psykososial støtte
Restriksjoner i matproduksjon	Mattilsynet	Støtte bønder og næringsaktører
Rensing av personer	Politiet, Sivilforsvaret	Tilrettelegging i offentlige dusjanlegg, organisering
Opphold innendørs inntil 48 timer	Kriseutvalget for atomberedskap, Politiet, Sivilforsvaret	Informasjon, midlertidig innkvartering, drift av institusjoner
Jodtabletter	Kriseutvalget for atomberedskap gir råd	Utdeling via helse- og oppveksttjenester, etter egen rutine for utdeling
Kostholdsråd	Mattilsynet	Ressurser til informasjonsformidling og eventuell kontroll
Miljøtiltak	DSA og Mattilsynet	Informasjonskampanjer og støtte til tiltak

Samarbeid og sårbarheter

Viktige samarbeidspartnere: Brannvesen, politi, Forsvaret, helseforetak, Mattilsynet, frivillige, energiselskaper, transportaktører m.fl.

Berørte næringer: Jordbruk, skogbruk, jakt og fiske og turisme

Sårbare områder: Vann og avløp, lekeplasser, park, turistområder, naturreservater og landbruk

Rask og bekreftet informasjon er avgjørende for å motvirke desinformasjon og uro.

Kommunens forberedte tiltak

Kommunen skal utarbeide følgende tiltak og rutiner:

- Tiltakskort for atomscenarier, inkludert befolkningsvarsling og evakuering
- Risikoanalyse og tiltakskort for radioaktivt scenario i alle enheter
- Jodtablett-informasjon i planverk for barnehager og skoler
- Planer for ambulante tjenester ved råd om innendørs opphold
- Legevaktens planverk inkluderer mottak av pasienter og jodutdeling

7.2 CBRNE-beredskap

CBRNE er en betegnelse for alvorlige hendelser som kan utgjøre stor fare for liv, helse og samfunnssikkerhet. Det gjelder hendelser som involverer:

- farlige kjemikalier
- smittestoffer
- radioaktive eller nukleære stoffer

- eksplosiver

Slike hendelser kan føre til dødsfall, helseskader, miljøskader og ødeleggelser av bygninger, infrastruktur og viktige tjenester i samfunnet.

CBRNE-hendelser kan oppstå både ved uhell, for eksempel som følge av ulykker eller naturhendelser, og ved bevisste handlinger som terror, sabotasje eller krig.

I beredskapsarbeidet er det viktig å forebygge CBRNE-hendelser så langt det er mulig, håndtere dem effektivt dersom de oppstår, og sørge for rask tilbakevending til normal drift – uansett årsak til hendelsen.

Hvem gjør hva ved en CBRNE-hendelse?

- Brannvesenet (innsatsleder brann) vurderer om området er farlig.

De deler området inn i tre soner:

- Het sone: svært farlig område nær hendelsen
- Varm sone: område med risiko
- Kald sone: trygt område

Bare personell med riktig verneutstyr får gå inn i het og varm sone.

Hvis noen er blitt forurenset, kan det bli behov for vask eller dusj. Kommunen kan bidra med utstyr til dette.

- Politiet har ansvar for befolkningens sikkerhet.

De avgjør blant annet:

- om folk skal holde seg innendørs
- om områder må evakueres

- Kommunen hjelper politiet med praktiske oppgaver, for eksempel:

- evakuering og transport
- midlertidig bolig (overnatting)
- mat og drikke
- sperring av områder
- varsling og informasjon til innbyggerne

- Kommuneoverlegen skal varsles.

Kommuneoverlegen gir råd om helserisiko og hvilke tiltak som er nødvendige for å beskytte befolkningen, og støtter både brannvesenet og politiet.

7.3 Smittevern og beredskap

Smittenivåer, varsling og mobilisering

Prioritering, ressursbruk og sikring av kritiske funksjoner i helsetjenesten.

Ved smittehendelser skal det foretas en systematisk gjennomgang av prioritering, ressursdisponering og sikring av kritiske funksjoner når tilgjengelige ressurser i form av personell eller utstyr er mindre enn behovet i en normalsituasjon.

Smittevernteam

Smittevernteam i Midt-Telemark er en taktisk enhet som kan benyttes tverrsektorielt og ved eksterne hendelser utenfor kommuneorganisasjonen. Smittevernteam er nærmere beskrevet i Plan for smittevernberedskap i Midt-Telemark kommune som er en delplan i kommunens overordnede

smittevernplan. Smittevernsteam skal bistå faglig i aktuelle smitteberedskapssituasjoner/kriser på smittenivå 2 og 3 samt iverksette og lede nødvendige tiltak som smittesporing, smittevernveiledning, vaksineringsarbeid, mm ved behov,

Beredskapshendelser innen smittevern

Kommuneoverlegen har hovedansvar for å vurdere risikofaktorer, jf. smittevernloven § 7-2. Loven sier at kommuneoverlegen skal:

- utarbeide forslag til planer for helse- og omsorgstjenestens arbeid med vern mot smittsomme sykdommer, inkludert beredskapsplaner og tiltak
- organisere og lede dette arbeidet

Når det trengs medisinsk faglig støtte, skal kommuneoverlegen hente relevant kunnskap fra blant annet FHI, Helsedirektoratet og Mattilsynet.

Ved større nasjonale eller regionale smittehendelser, vil nasjonale og regionale myndigheter informere om og sette i verk tiltak for å redusere risiko og konsekvenser. Kommuneoverlegen har en sentral rolle i å analysere denne informasjonen og tilpasse den til lokale forhold.

Kommuneoverlegen vurderer risiko ved smittehendelser. Midt-Telemark kommune har tre nivåer for håndtering av smitteutbrudd og alvorlige smittesituasjoner:

Smittenivå	Beskrivelse	Tiltak og ansvar	Aktivering av beredskap
Nivå 1 – Lokalt utbrudd	Enkelttilfeller, f.eks. i én husstand eller avdeling.	Håndteres innenfor ordinære organisatoriske, økonomiske og personellmessige rammer. Berørt enhet følger opp og Kommuneoverlegen bistår ved behov.	Beredskapsstab kan kalles inn ved behov ved hendelser i egen sektor. Smitteverngruppe kan aktiveres ved hendelser utenfor helsesektoren. Kriseledelse vurderes ved behov (potensiale).
Nivå 2 – Utbredt lokalt	Flere områder eller enheter er berørt.	Økt behov for ressurser. Kommunalsjef for helse og mestring informerer videre. Tett dialog med kommunedirektør og ordfører.	Beredskapsstabene i berørt sektor bør kalles inn. Smittevernsteam aktiveres. Kriseledelse vurderes ved behov (potensiale).
Nivå 3 – Større utbrudd eller pandemi	Store deler av kommunen er rammet. Mange syke eller smittekontakter.	Kommunedirektør informeres og vurderer å aktivere kriseledelsen.	Kriseledelse blir satt.

Første møte i beredskapsstaben ved smittehendelse

Når beredskapsstaben settes som følge av en smittehendelse, skal følgende punkter gjennomgås i det første møtet. Møtet skal loggføres.

- Kartlegg situasjonen. Hva har skjedd? Hvem er berørt? Hvilke tiltak er allerede satt i gang?

- Vurder smittenivå og beredskap. Vurder hvor smittsom situasjonen er, hvor mange som er berørt, og risiko for videre spredning. Bestem smittenivå (1–3) og hvilket beredskapsnivå kommunen skal ha.
- Verstefallsvurdering. Diskuter hvordan situasjonen kan utvikle seg. Tenk gjennom alvorlighetsgrad og ytre forhold som kan påvirke, som tid på døgnet, vær eller årstid.
- Kommunikasjon og informasjonsdeling. Fordel oppgaver i gruppa. Avklar hvem som skal informeres internt og eksternt. Informasjonsansvarlig koordinerer all ekstern kommunikasjon, inkludert til media og publikum.
- Tiltak og ansvar. Informer kommunalsjef for helse og mestring. Vurder om FHI, Mattilsynet eller Statsforvalteren skal varsles. Avklar hvilke tiltak som må iverksettes, hvem som har ansvar, og når det skal være gjort. Vurder også behov for informasjonstelefon og eventuelle vedtak etter smittevernloven.
- Planlegg neste møte. Avtal tid og sted for neste møte. Sørg for at kontaklinformasjon til nøkkelpersoner er oppdatert.

Smittevernplanen

Kommuneoverlegen leder det faglige smittevernarbeidet i kommunen. Smittevernplanen er en fagplan som støtter kommunens krisehåndtering ved større smitteutbrudd og pandemier. Planen er tilgjengelig i kommunes digitale kvalitetssystem Compilo og består av ni delplaner som til sammen gir oversikt over hvordan kommunen forebygger og håndterer smittsomme sykdommer:

- Del 1: Smittevernberedskap: Beskriver nivåer for smitte, varslingsrutiner, håndtering av utbrudd og organisering av beredskapsstab.
- Del 2: Pandemiplan og pandemiberedskap: Omfatter tiltak for å avlaste helsetjenesten under pandemi, samarbeid med helsemyndigheter, vaksinasjon og beredskapslager.
- Del 3: Blodsmitte og seksuelt overførbare sykdommer: Inneholder oversikt over kommunens tilbud og tiltak for forebygging, diagnostisering og behandling.
- Del 4: Vaksinasjon: Skisserer ansvar og oversikt over vaksinetilbudet i kommunen.
- Del 5: Infeksjonskontrollprogram i sykehjem: Pålagt program som skal forebygge og begrense infeksjoner i sykehjem.
- Del 6: Migrasjonshelse og smittevern: Beskriver tiltak for å sikre godt smittevern for nyankomne innvandrere, inkludert bruk av tolk og informasjon om helsekompetanse.
- Del 7: Tuberkulosekontrollprogram: Omhandler kommunens ansvar for tuberkulosekontroll, inkludert samarbeid med spesialisthelsetjenesten og politiet ved ankomst av flyktninger og asylsøkere.
- Del 8: Miljørettet helsevern og smittevern
- Del 9: Smittevernloven og tvang: Gir oversikt over hjemler for bruk av tvang etter smittevernloven.

Oppgaver, fullmakter og ansvarsområder

I Midt-Telemark er kommuneoverlegen også smittevernlege. Kommunelegens oppgaver er blant annet omtalt i smittevernloven (smvl) § 7-2, der det står at det skal utpekes en kommunelege til å utføre smittevernoppgaver og at det skal være en stedfortreder for kommuneoverlegen. Oversikten under viser hvem som har ansvar og fullmakter ved smittevernsituasjoner i kommunen, inkludert risikovurdering, varsling, utbruddshåndtering og økonomiske beslutninger.

Område	Ansvarlig	Oppgaver og fullmakter
Risikovurdering	Kommuneoverlegen	Vurderer risiko ved smittehendelser, i tråd med smittevernloven § 7-2.

Varsling og melding	Kommuneoverlegen og berørte enheter	Sørger for at alle vet hvordan og når de skal melde fra om smitte. Kan be om muntlig varsling ved behov.
Utbruddshåndtering	Berørt avdeling og kommuneoverlegen (i samarbeid med FHI og Mattilsynet)	Har ansvar for å kartlegge og følge opp utbrudd. Samarbeider med enhetsledere og helsesykepleiere. Informerer kommunalsjef for helse og mestring.
Varsling av utbrudd	Kommuneoverlegen	Skal varsle FHI via Vesuv-CIM. Ved utbrudd i helseinstitusjoner skal også berørte enheter varsles.
Matrelatert smitte	Mattilsynet (i samarbeid med FHI og kommuneoverlegen)	Gjennomfører intervjuer for å finne smittekilde. Kommuneoverlegen kan hjelpe med å hente inn samtykke.
Økonomiske fullmakter	Avdelingsleder, Enhetsleder og kommuneoverlege	Vurderer om tiltak kan dekkes innenfor eksisterende budsjett. Ved behov for mer ressurser, skal kommunalsjef for helse og mestring varsles og informeres.
Strakstiltak	Ansatte i Helse og mestring	Kan iverksette nødvendige strakstiltak for å hindre smitte og beskytte liv og helse. Nærmeste leder skal snarest mulig godkjenne og informere videre til kommunalsjef.
Informasjon om fullmakter	Enhetsledere	Skal informere ansatte om økonomiske fullmakter ved opplæring og ansettelse.

7.4 Pandemiberedskap

Pandemiberedskap skal sikre at innbyggerne får nødvendige helse- og omsorgstjenester, og at kommunen opprettholder kritiske samfunnsfunksjoner – selv ved høy sykdom og stort fravær.

For å lykkes må kommunen kunne håndtere mange syke, opprettholde tjenester, gi tydelig informasjon, gjennomføre testing, smittesporing og vaksinerings, og stå i en langvarig krisesituasjon.

Pandemiscenarioer og faser

Kommunen må være forberedt på ulike pandemier. Det skilles mellom to hovedscenarioer:

- Kjent virus med økt alvorlighet, som gir flere alvorlig syke selv med vaksine og behandling.
- Ukjent virus uten eksisterende immunitet, vaksine eller behandling i starten.

Erfaringene fra covid-19 viste at pandemier kan komme i flere bølger og krever fleksibel planlegging. Kommunen må kunne tilpasse tiltak raskt, både etter nasjonale føringer og lokale forhold.

Pandemiberedskapen deles inn i fire faser:

- Interpandemisk fase – normaltilstand og forberedelser
- Høynet beredskap – tegn på mulig pandemi
- Pandemisk fase – utbrudd og tiltak
- Overgangsfase – nedtrapping og normalisering

Rolle- og ansvarsfordeling ved pandemi

Tabellen under gir en oversikt over hvem som har ansvar for hva under en pandemi, fordelt på taktisk, operasjonelt og strategisk nivå – samt kommuneoverlegens og nasjonale myndigheters roller.

Nivå / Aktør	Hovedansvar	Eksempler på oppgaver	Samarbeid for eksempel med
Taktisk nivå (f.eks. enheter og avdelinger)	Praktisk håndtering av smittesituasjonen lokalt	• Testing, smittesporing, vaksinerings • Følge egne beredskapsplaner • Håndtere høyt sykefravær og økt arbeidsbelastning	Beredskapsstab, kommuneoverlege
Operasjonelt nivå (Beredskapsstab)	Koordinering og støtte til enhetene	• Ressurs- og kompetansestøtte • Intern kommunikasjon • Faglig oppfølging av smitteverntiltak • Tolkning av nasjonale føringer	Taktisk og strategisk nivå, kommuneoverlege
Strategisk nivå (Kriseledelsen)	Overordnet ledelse og beslutninger	• Sikre drift av kritiske tjenester • Etablere nye driftsenheter (TISK, vaksinerings) • Ressursfordeling og kommunikasjon	Beredskapsstab, kommuneoverlege
Kommuneoverlege / smittevernoverlege	Medisinskfaglig ansvar	• Rådgivning på alle nivåer • Faglig vurdering av tiltak • Samarbeid med nasjonale myndigheter	Alle nivåer, FHI, Helsedirektoratet
Nasjonale myndigheter (HOD, Helsedirektoratet, FHI)	Nasjonal styring og faglig veiledning	• Iverksette nasjonale tiltak • Koordinere helseberedskap • Gi faglige råd og veiledning	Kommuneoverlege, kriseledelsen

TISK + V – Testing, Isolering, Smittesporing, Karantene og Vaksinerings

TISK + V er kjerneelementene i kommunens smittevernarbeid under en pandemi. Disse tiltakene skal bidra til å begrense smittespredning, beskytte innbyggerne og sikre at helsetjenesten kan håndtere belastningen. Tabellen under gir en oversikt over formål og tiltak for hvert element. Kapittelet beskriver hvordan kommunen skal organisere og gjennomføre disse oppgavene, samt hvilke støttesystemer og ressurser som er nødvendige.

Element i TISK + V	Formål	Tiltak og ansvar
Testing (T)	Avdekke smitte og hindre spredning	• Etablere teststasjoner tidlig for å teste store grupper. • Avklare hvem som er smittet og hvem som er friske.

		• Omdisponere personell til prøvetaking og håndtering av prøvesvar. • Fagpersoner skal jobbe med smittevern, ikke logistikk.
Isolering (I)	Hindre smitte fra bekreftet syke personer	• Lengde på isolering fastsettes av nasjonale myndigheter og justeres etter smittetall og belastning på helsetjenesten. • Kommunen må tilby egnet bolig for isolasjon hvis innbygger ikke har det selv.
Smittesporing (S)	Stoppe smittespredning ved å identifisere nærkontakter	• Bruke digitale verktøy for oversikt over isolasjon, karantene og smittetilfeller. • Elektronisk samhandling med laboratorier for prøvesvar. • Opprette smitteklynger og følge utbrudd.
Karantene (K)	Forebygge smitte fra personer som kan være eksponert	• Lengde på karantene fastsettes av nasjonale myndigheter og justeres etter smittsomhet og alvorlighetsgrad. • Kommunen må ha rutiner for oppfølging av personer i karantene.
Vaksinering (V)	Forebygge smitte fra personer som kan være eksponert	• Lengde på karantene fastsettes av nasjonale myndigheter og justeres etter smittsomhet og alvorlighetsgrad. • Kommunen må ha rutiner for oppfølging av personer i karantene.

For at TISK + V skal fungere effektivt, må kommunen ha gode støttesystemer og tilstrekkelige ressurser. Digitale løsninger er avgjørende for å håndtere smittesporing, registrering av testresultater og koordinering av vaksinering. I tillegg må kommunen sikre tilgang til smittevernutstyr og legemidler, da mangel på disse ressursene kan oppstå både nasjonalt og globalt. Helsedirektoratet kan pålegge kommunene å ha beredskapslager for smittevernutstyr, og legemiddelmangel er en kjent risiko som må vurderes i ROS-analyser.

7.5 Miljørettet helsevern

Miljørettet helsevern er en lovpålagt oppgave for kommunen, og er regulert i folkehelseloven kapittel 3. Det handler om å følge med på forhold i miljøet som kan påvirke helsen – enten direkte eller indirekte. Dette inkluderer fysiske, kjemiske, biologiske og sosiale faktorer.

Kommunen har ansvar for å føre tilsyn med slike forhold, gi råd og informasjon, og bidra med faglige innspill til planarbeid. Arbeidet er i hovedsak forebyggende.

I Midt-Telemark er miljørettet helsevern organisert gjennom et interkommunalt samarbeid kalt Miljøhygienisk avdeling, som omfatter kommunene Notodden, Hjartdal, Bø, Sauherad og Nome. Avdelingen gir råd og veiledning, svarer på spørsmål fra innbyggere og virksomheter, og jobber aktivt for å rette opp helseskadelige forhold i miljøet – både i private og offentlige sammenhenger.

Miljøhygienisk avdeling har ansvar for oppgaver knyttet til blant annet:

- inneklime og bolighygiene
- støy og luftkvalitet
- vann, avløp og avfall
- stråling og radon
- sosiale miljøfaktorer
- ulykkesforebygging og planarbeid

Avdelingen samarbeider tett med kommuneoverlegen i det daglige, og fungerer som fagressurs ved beredskapssituasjoner. Ved behov kan avdelingen bidra med prøvetaking, vurdering av lokaler, rådgivning og informasjon til befolkningen.

I kommunens beredskapsorganisering hører miljørettet helsevern hjemme på taktisk nivå og fungerer også som fagressurs for kriseledelsen/strategisk nivå.

7.6 Beredskap for sosiale tjenester

Kommunen skal ha en beredskapsplan for de tjenestene som leveres gjennom NAV. Dette følger av lov om sosiale tjenester i NAV § 16, som krever at kommunen har en plan for NAV-tjenestene, samordnet med øvrige kommunale beredskapsplaner. Planen skal sikre at nødvendige tjenester kan opprettholdes ved NAV-kontoret, også under kriser, katastrofer og krig.

NAV Midt-Telemark og Nome har ansvar for følgende lovpålagte tjenester:

- Opplysning, råd og veiledning
- Bistand til vanskeligstilte på boligmarkedet og midlertidig botilbud
- Økonomisk sosialhjelp
- Kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad

I tillegg har kommunen lagt oppgaver som gjelds- og økonomirådgivning til NAV.

Svikt i disse tjenestene kan få store konsekvenser for innbyggerne og kommunen. Derfor må beredskapsplanen beskrive hvordan tjenestene kan videreføres og tilpasses situasjonen. Den skal ta høyde for scenarier som naturhendelser, storulykker, krig, svikt i digitale systemer og perioder med stor pågang av brukere. Planen må også sikre samarbeid med statlige og regionale aktører og beskrive hvilke ressurser som kreves for å opprettholde drift.

NAV Midt-Telemark og Nome har beredskap for følgende scenarier:

- Vold- og trusselhendelser
- Bombe- og terrortrusel
- Gisselsituasjoner
- Strømbrudd og ekom bortfall
- Pandemi og smitteutbrudd

Kommunens tiltak og planer

Sosial beredskap handler om å ivareta innbyggerne i krevende situasjoner. Kommunen har utarbeidet tiltakskort i sitt overordnede beredskapsplanverk (Gjennomføringsdel) som kan støtte NAV ved hendelser der NAV alene ikke har kapasitet.

7.7 Helsefellesskapet – samarbeid om helhetlige tjenester og beredskap

Kommunene og Sykehuset Telemark samarbeider gjennom Helsefellesskapet for å sikre helhetlige helse- og omsorgstjenester. Samarbeidet er lovpålagt og skal bidra til bedre koordinering mellom kommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten.

Den første samarbeidsavtalen ble inngått i 2012, og revidert i 2021 og 2024. I den nyeste avtalen er beredskap en del av retningslinje 9, som omhandler beredskapsplaner og den akuttmedisinske kjeden. Retningslinjen er fortsatt under utvikling, blant annet på grunn av endringer i trusselbildet.

8 Kommunens veileder for beredskapsarbeid i enheter og avdelinger

Kapittel 8 beskriver hvordan kommunen skal gi praktisk veiledning til enheter og avdelinger for hvordan kravene til beredskap, slik de er beskrevet i kapittel 4, kan omsettes til operative planer, rutiner og øvelser i egen virksomhet.

Det skal utarbeides en veileder som enheter og avdelinger kan bruke som støtte i beredskapsarbeidet. Veilederen skal være tilgjengelig i Compilo og gir som minimum praktisk hjelp til oppgaver som:

- Utarbeidelse av risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS), beredskapsplan og kontinuitetsplan
- Evakuering på tre nivåer
- Planlegging og gjennomføring av øvelser

Som en del av kvalitetssikringen skal alle enheter og avdelinger hvert år rapportere til beredskapskoordinator. De gjør dette ved å svare på et skjema i Forms om status for ROS, beredskapsplan og øvelser. Beredskapskoordinator følger opp svarene og tar kontakt ved behov.

9 Kommunens arbeid med øvelser

Kommunen skal prøve ut beredskapsplanen gjennom regelmessige øvelser, jf. forskrift om kommunal beredskapsplikt § 7: 'kommunens beredskapsplan skal øves hvert annet år'.

Alle beredskapsfunksjoner i Midt-Telemark kommune skal øve jevnlig for å beholde kompetanse. Minimumskrav: én øvelse hvert andre år for kriseledelse, beredskapsstab og enheter. Diskusjonsøvelse er lov, men ikke hver gang. Scenario skal hentes fra ROS-analyse og variere.

Kriseledelsen skal i tillegg ha minst én diskusjonsøvelse hvert år.

Hver enhet har ansvar for egne øvelser. Alle øvelser skal evalueres skriftlig og dokumenteres.

10 Kommunens arbeid med evaluering

Alle beredskapssituasjoner og øvelser skal evalueres i tråd med Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 8 (2011). Evalueringen skal tilpasses situasjonens alvor og omfang og dokumenteres.

Hensikten med evalueringen er å lære av erfaringene og styrke kommunens beredskap. Nye funn skal brukes til å forbedre kompetanse, rutiner og planverk.

Kommunen bruker et eget evalueringsskjema for den første vurderingen. Ved større hendelser gjennomføres en mer omfattende evaluering. Hvis evalueringen viser behov for endringer, skal ROS-analyse og beredskapsplaner oppdateres. Krever endringene intern eller ekstern samordning, skal beredskapskoordinator informeres.

11 Kommunens arbeid med opplæring

Midt-Telemark kommune har et lovpålagt ansvar for å sikre at alle som har en rolle i beredskapsarbeidet har nødvendig kompetanse. Dette gjelder både ledere, fagpersoner og støttefunksjoner. Dette er et krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt § 7, som sier at kommunen skal ha et system for opplæring som sikrer tilstrekkelige kvalifikasjoner i krisehåndtering.

11.1 Kompetansebehov for nøkkelroller i beredskapsorganisasjonen

Ulike roller i beredskapsarbeidet krever ulik kompetanse. Tabellen under viser hvilke kompetansekrav og opplæringsbehov som gjelder for de ulike rollene i kommunens beredskapsorganisasjon.

Rolle/gruppe	Kompetansekrav
Kriseledelse	• Kjennskap til forskrift om kommunal beredskapsplikt • Kjennskap til helhetlig ROS og enhets-ROS • Kjennskap til beredskapsprinsippene og proaktiv stabsmetodikk (må kunne praktisere) • Kjennskap til kommunens beredskapsplanverk og organisasjon • Kjennskap til RAYVN og kunne bruke verktøyet • Kjennskap til egen rolle og nødvendig kompetanse for å utføre den
Kommunedirektør / kommunalsjefer	• Detaljert kunnskap og praktisk kompetanse i proaktiv stabsmetodikk • Detaljert kunnskap om forskrift om kommunal beredskapsplikt
Beredskapskoordinator	• Superbruker i RAYVN • Detaljert kunnskap om beredskapsplanlegging og helhetlig ROS • Kompetanse i øvelser og evaluering • God kompetanse i varsling og mobilisering • God kompetanse i samordning og kommunikasjon i beredskapsorganisasjonen • God kompetanse i loggføring
Krisekommunikasjonsrådgiver	• Superbruker i RAYVN • God kompetanse i varsling og mobilisering
Loggfører	• Superbruker i RAYVN • God kompetanse i loggføring
Kommunikasjonsteam	• God kompetanse i varsling og mobilisering
Enhetsledere	• Grunnleggende kompetanse om kommunens beredskapsarbeid • God kompetanse om enhetens egen beredskap • Kompetanse i kommunikasjon, varsling og mobilisering • Kompetanse i ROS-analyse og avvikshåndtering • Kjennskap til forskrift om kommunal beredskapsplikt • Kjennskap til beredskapsprinsippene og proaktiv stabsmetodikk • Kjennskap til kommunens beredskapsplanverk og enhetens plan
Kommuneoverlege	• Kjennskap til RAYVN og kunne bruke verktøyet • God kjennskap til helseberedskapsloven
EPS-team	• Kjennskap til RAYVN og kunne bruke verktøyet • Kjennskap til registrering og loggføring • Kjennskap til håndtering av pårørende og berørte
Psykososialt kriseteam	• Kjennskap til RAYVN og kunne bruke verktøyet • - Forståelse av relevante lover, planverk og begreper • - Forståelse av roller og ansvar

	• - Kjennskap til krisepsykologi og psykologisk førstehjelp • - Kompetanse i sorgarbeid og traumeoppfølging
--	--

11.2 Kompetansehevende tiltak for beredskap

For å sikre at kommunen har nødvendig kompetanse til å håndtere kriser og beredskapssituasjoner, gjennomføres ulike kurs og opplæringstiltak. Tiltakene er delt inn i nivåer og spesialkurs, tilpasset roller og ansvar i beredskapsorganisasjonen. Tabellen under gir en oversikt over kursnivåene, målgrupper, innhold og læringsmål. Deretter følger en oversikt over spesialkurs og andre kompetansehevende aktiviteter.

Nivå	Kursnivå og varighet	Kursholder	Målgruppe	Hovedemner	Etter kurset skal deltakerne
I	Intern – 1,5 t	Beredskapskoordinator / ekstern	Enhetsledere, EPS-team, kriseteam, andre med behov for grunnleggende innføring	• Hva er beredskap og samfunnssikkerhet? • Forskrift om kommunal beredskapsplikt • Helhetlig ROS og enhets-ROS • Beredskapsprinsipper • Kommunens beredskapsorganisasjon og planverk • Kommunikasjon og varsling • RAYVN-verktøy	• Ha kjennskap til sentrale begreper og kommunens arbeid med beredskap • Kjenne kommunens krav til beredskapsplaner og ROS • Vite hva det innebærer å være del av en beredskapsressurs
II	Intern – 2 t	Beredskapskoordinator / krisekommunikasjonsrådgiver / ekstern	Stedfortreder i kriseledelse, teamledere, kommuneoverlege og varaordfører	• Som nivå I • Proaktiv stabsmetodikk	• Ha kjennskap til sentrale begreper og kommunens beredskapsarbeid • Vite hva det innebærer å være del av beredskapsgruppe • Ha grunnleggende kjennskap til proaktiv stabsmetodikk

III	Intern – 3 x 1 t	Beredskapskoordinator / krisekommunikasjonsrådgiver / ekstern	Medlemmer i kriseledelsen, ordførere, andre med styrende rolle	• Helhetlig ROS • Overordnet beredskapsplanverk • Varsling og mobilisering • Kommunikasjon • Evaluering etter hendelser • Proaktiv metode (strategisk og operasjonelt nivå)	• Kunne inngå i beredskapsledelsen og bidra i håndtering • Ha kjennskap til helhetlig ROS og forskriftskrav • Ha grunnleggende kunnskap for å praktisere proaktiv metodikk
-----	------------------------	--	--	--	--

Tiltak / kurs	Beskrivelse
Nivå IV	• Kurs i proaktiv stabsmetodikk (ekstern) • Kurs i øvelsesplanlegging og evaluering (ekstern) • Grunnleggende kurs i krisekommunikasjon (intern) • Deltakelse på DSB-kurs (min. 2 årlig) • Årlig beredskapssamling hos statsforvalteren • Nettmøter med beredskapskoordinatorer
Proaktiv stabsmetodikk	Gjennomføre eksternt kurs
Kommunikasjon I	Grunnleggende kurs i krisekommunikasjon (intern)
Kommunikasjon II	Kurs i krisekommunikasjon (ekstern)
Rayvn admin	Administrator-kurs i RAYVN (ekstern)
Rayvn bruker	Brukerkurs i RAYVN (ekstern)
Øvelsesplanlegging og evaluering	Kurs i planlegging og evaluering av øvelser (ekstern)
Loggføring	Kurs i loggføring (ekstern)
Helseberedskap	Delta på kurs/arrangementer om helseberedskap (min. 2 årlig)
EPS-team	Kurs i opprettelse og drift av EPS (teori og øvelse, intern)
Kriseteam	• Kurs i Helsedirektoratets veileder IS-2428 • RVTS-kurs «Helhetlig debrief» • Deltakelse i RVTS-samlinger

Kompetansehevende tiltak per rolle

For å sikre at alle nøkkelpersoner har riktig kompetanse til å håndtere beredskapssituasjoner, er det definert hvilke kurs og opplæringstiltak som gjelder for hver rolle. Tabellen under viser en oversikt over hvilke kompetansehevende tiltak som er nødvendige for de ulike funksjonene i kommunens beredskapsorganisasjon.

Rolle	Tiltak
Kommunedirektør	Beredskap nivå III Rayvn administrator Proaktiv stabsmetodikk
Ordfører	Beredskap nivå III

	Kurs i krisekommunikasjon (Kommunikasjon II) Rayvn bruker
Varaordfører	Beredskap nivå III Kurs i krisekommunikasjon (Kommunikasjon I) Rayvn bruker
Kommuneoverlege	Helseberedskap Beredskap nivå II Rayvn bruker
Beredskapskoordinator	Beredskap nivå IV Rayvn administrator Kurs i loggføring
Krisekommunikasjonsrådgiver	Kurs i krisekommunikasjon (Kommunikasjon II) Rayvn administrator
Kommunikasjonsteam	Kurs i krisekommunikasjon (Kommunikasjon I) Rayvn bruker
Loggfører	Kurs i loggføring Rayvn administrator
Faste medlemmer i kriseledelsen	Beredskap nivå III Rayvn bruker
Stedfortredere i kriseledelsen	Beredskap nivå II Rayvn bruker
EPS-leder og nestleder	Rayvn administrator Kurs i EPS Kurs i øvelsesplanlegging og evaluering
Leder og nestleder kriseteam	Kurs i kriseteam Rayvn administrator Kurs i øvelsesplanlegging og evaluering
Kriseteam	Beredskap nivå I Rayvn bruker Kurs i kriseteam
Enhetsledere	Beredskap nivå I Rayvn bruker

12 Samfunnskritiske funksjoner

I kriser er det viktig å sikre at de mest nødvendige tjenestene fortsetter å fungere. Dette gjelder tjenester som er avgjørende for sikkerhet, helse og daglig drift i kommunen. Følgende funksjoner må fungere i en krisesituasjon:

Beredskap:

- Kommunens kriseledelse
- Brann og redning

Informasjon:

- Servicetorget/Sentralbord

Helse og mestring:

- Ledelse
- Interkommunal legevakt

- Kommuneoverlege
- Helsepersonell etter behov
- Sykehjem
- Hjemmesykepleie

Teknisk drift:

- Vannforsyning
- Avløpssystem
- Vedlikehold av veier
- Drift av viktige bygg

Oppvekst:

- Nødvendig bemanning i barnehager og skoler for å sikre andre samfunnskritiske funksjoner og ivareta sårbare barn og unge

IKT:

- Drift og systemansvar

Andre funksjoner:

- Klinisk veterinærvakt
- Miljøhygienisk støtte (for eksempel prøvetaking ved forurensning)

13 Viktige aktører for kommunes beredskapsarbeid

Kategori	Samvirkeaktør	Kort beskrivelse
Frivillige og ideelle organisasjoner	Bø og Sauherad Røde Kors	Kommunen har beredskapsavtale med Bø og Sauherad Røde Kors. Organisasjonen kan bistå med personell, kompetanse og materiell til støtte for redningsinnsats, leteaksjoner og omsorgsoppgaver, herunder drift og bemanning av evakuerte- og pårørendesenter (EPS).
	Norsk Radio- og Relé-Liga (NRRL)	Kommunen inngår i felles samarbeidsavtale gjennom beredskapsnettverket i Grenland. NRRL kan bistå med nød- og reservesamband ved bortfall eller svikt i ordinære kommunikasjonsløsninger.
	Bø Bygdekvinnelag	Kan bistå kommunen med praktiske omsorgsoppgaver, for eksempel forpleining og støttefunksjoner ved EPS. Ikke egen avtale.
	Bø Frivilligsentral	Kan bidra med lokaler og koordinering av frivillige ressurser ved behov. Ikke egen avtale.
	Sauherad Frivilligsentral	Kan bistå med lokaler og mobilisering av frivillige ved hendelser som krever støttefunksjoner. Ikke egen avtale.
	Kyrkje i Bø, Sauherad og Nes sokn	Kan bistå med lokaler, psykososial støtte og omsorgsoppgaver ved kriser og alvorlige hendelser. Kan også bidra i oppfølging av berørte, pårørende og lokalsamfunn.
Kommunale og regionale beredskapsaktører	Nome og Midt-Telemark brann og redning	Del av den sivile redningstjenesten. Kommunen plikter å delta og bistå redningstjenesten etter anmodning, i tråd med gjeldende lovverk.
	Politi	Sentral aktør i den sivile redningstjenesten og normalt ansvarlig for ledelse av redningsinnsats. Kommunen har bistandsplikt ved forespørsel.
	Ambulanse / spesialisthelsetjenesten	Del av den sivile redningstjenesten med ansvar for akuttmedisinsk innsats og pasienttransport. Kommunen skal bistå ved behov.
	Telemark fylkeskommune	Ansvarlig for fylkesveger og kollektivtransport i Telemark. Viktig samvirkeaktør ved stengte

		veger, evakuering, transportutfordringer og gjenoppretting av samfunnskritiske funksjoner.
	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Ved større ulykker og kriser kan Statsforvalteren etablere regional krisestab med døgnkontinuerlig drift. Statsforvalteren har en samordnende og koordinerende rolle, men ingen operative oppgaver.
	Sivildforsvaret	Statens sivile forsterkningsressurs. Kan støtte kommunen med personell og materiell til blant annet EPS, vakthold, evakuering, logistikk samt innsats ved skogbrann og andre større hendelser.
Statlige forsterknings- og bistandsressurser	Heimevernet	Kan bistå sivile myndigheter ved behov, men benyttes normalt ikke i akuttfasen. Bistand anmodes via politiet eller Statsforvalteren i henhold til bistandsinstruksen.
	Bø Hotell	Kommunen har avtale med Bø Hotell om bistand ved etablering og drift av EPS, herunder innkvartering, bespisning og tilgjengelige lokaler.
Transport, innkvartering og logistikk	Bø Taxi	Lokalt transportselskap med transportkapasitet som kan benyttes ved evakuering eller personforflytning.
	Busselskap Farte (Telemark fylkeskommune)	Regionalt busselskap som kan bidra med transportkapasitet ved evakuering og større forflytninger.
	Bane NOR	Ansvarlig for jernbaneinfrastruktur. Viktig samvirkeaktør ved ulykker som involverer jernbane eller hendelser som påvirker transportkapasitet og framkommelighet.
	Midt-Telemark Energi	Eier og drifter kritisk infrastruktur knyttet til strømforsyning. Samvirke er særlig viktig ved strømbrydd og hendelser som rammer energiforsyningen.
Kritisk infrastruktur og samfunnsviktige virksomheter	Føre AS (regionalnett)	Ansvarlig for regionalnettet som forsyner store deler av Telemark med elektrisk kraft. Viktig samvirkeaktør ved større strømbrydd, kapasitetsutfordringer, skader på kraftnettet og hendelser som påvirker regional energiforsyning.
	Statsnett	Ansvarlig for det nasjonale transmisjonsnettet for kraft. Viktig samvirkeaktør ved større

		strømbrudd eller hendelser som påvirker regional eller nasjonal kraftforsyning.
	Dagligvareaktører (Coop, NorgesGruppen m.fl.)	Viktige samarbeidspartnere for forsyning av mat og nødvendige dagligvarer ved langvarige hendelser eller svikt i ordinære forsyningskjeder.
	Midt-Telemark Breibånd	Forvalter kritisk digital infrastruktur. Viktig samvirkeaktør ved bortfall eller svikt i elektronisk kommunikasjon.
	Telenor, Telia og Ice	Leverandører av elektroniske kommunikasjonstjenester. Viktige samvirkeaktører ved bortfall eller svikt i mobil- og datanett, samt ved gjenoppretting av elektronisk kommunikasjon etter større hendelser.
	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	Nasjonal fagmyndighet for flom, skred og vassdrag. Bistår med varsling, risikovurderinger og faglige råd ved naturhendelser.
Sektor- og fagmyndigheter	Kystverket	Statlig myndighet med ansvar for håndtering av akutt forurensning i kyst- og sjøområder.
	Mattilsynet	Tilsyns- og fagmyndighet for mat, drikkevann, dyre- og plantehelse. Bidrar med råd og tiltak innen eget ansvarsområde.
	Statens vegvesen	Nasjonal vegmyndighet med ansvar for riksveger og trafiksikkerhet. Bidrar med informasjon om framkommelighet, omkjøringsruter og vurderinger knyttet til vegstengninger, skader på vegnett og andre transportrelaterte hendelser.